

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7

Tilleggsspørsmålnr. 7

Emne:

Oppskr. av: Olef Løkke

(adresse): Furumadal

Fylke: Øst- og Romsdalen

Herad: Furumadal

Bygdelag:

Gard:

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *beige dele*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Dette har jeg ikke hørt om. Men det var almindelig erfaring, at kjør som hadde fått et godt tilskud av skat blev stilt i køen og sig liden, at en kjør som hadde fått bare høy.

2. Nei, jeg har aldrig hørt, at kjølet skulde bli ringen av foring med skat.

3. Nei, noe slikt har jeg ikke hørt; men det var visselig erfaring, at kjør som var foul ~~ford~~ med ^{mange} viskar av asp, fikk en liten beiskmal på mecken.

4. Nei, jeg kan intet opplyse om dette. Det var vel ofte behovet, og ofte var det tilgangen på skat som var. Når de nevner det Vistadga, at en mann, som fødte fram 4 kjør. Kunne få den 5te om han skadet en god del, så høres dette ganske rimelig ut.

Inntil århundredstiftet var det meget brukt her å skave noe utover efter

jälsvinteren. Men det var jo helst de
gårdene, som hadde god løvskog som
var egnet for skov. På Fiskegårdene i
Førre Lurnadal kjente man ikke annet
skov enn almskov. Almehard blev
jo meget brukt til menneskeføde.

Den blev tørket og malt til mel.

Falk som hadde god anledning til
alm mild gjemte de litt almmel i,
når den hadde fladbrød. Brødet blev
de luttet å bakte; deigen blev litt seig.
Det er vist ikke mere enn 40 år
siden somme gårde sluttet med
almmel i fladbrødbakingen. Almmellet
blev for fladbrødbaking godt oppbløst:
næst vann og slitt tilsett det övrige
brødne. Men tilbake til skovet:

Østbødalen heter en ^{liten} dalsbukt
i Lurnadal. Teien dit ligger av fra
fjellveien Lurnadal Hengvik
ved Eidvik skole. I Østbødalen er
det 3 gårde (gårdsmasse) Hæsten,
Stelling og Østbo. De ligger ⁱ ~~ostbo~~ i
Fjorås dalfør. Der er meget løvskog
surt bjørk, men også rogn og alme
hegg og asp. På gårdene i Østbødalen
blev det skovet svært meget.

En historie fra gammel tid.

Det var sein vår og formangel.

Skander på Østbühänge sat og
skovet (skov). En fremmsker
kom inn og hilste. "Du sett å
skjen, ja." Østbühängen svarte:
"ja berre, skogsfør vill hell se,
så stue å ale ska föfram heilene."

Her blev mest benyttet Sælskniv
til skaving. Skavkniven som De
antyder ved Deres riss, kjennes ikke
her. Derimod var der kløveformede
Skavknive. Skjov. Når jeg så
endelig dertil til å begynde og idag sender
jeg i posten til Folkemuseet en slik
Skavkniv, den er vist meget gammel
og velbrukt.

6 Skavgjæk kjennes ikke her.

7 Min bestefar hadde husmandsplass
her. Han skavede (Skov) meget
om vinteren. Han var en de fælle
som ikke orkede å sitte og konge
med handene, så selvsagt efter at
han blev gammel gikk der på veltøying
og skaving.

Han fortalte at en vinter tok
han drøytjecken og åks, og niske
og drag til Østbødalen en fjerdings vei
borte. Han var godt kjendt der og
hadde også slektninge. Så fikk han
lov og innpasse en heimsete og bygge sig
skov, og så skavde han der.

Han fikk sig en drøyt drøye med
skov, som han vistnok fylte i selke
og drag hjem. Da han kom forbi
gården hadde han brønden der ut
og ga sig i prat med ham. Han
fikk hør at det var skov han drag
så spurte han bestefar, om han
fikk handle av ham skovdragen.

8

Beslutar menne at han brøgle
skævt. Men skulle Kælen se, at han
kunde bare inn på Læven hans og lesse
sig på en høidrey for skævt. (Kanske
markant?)

Enden på akkorderingen blev
likend at beslutar fortsatte hjem
med skovdragen.

Det har vord mig foretalt, at den, som
ikke hadde skovskog, fikk hugg
i annen mans skog med, at skogieren
fikk den avskavet uden, skjelen.

Disse "Skjelen" sarked ja fort og goll
og var det bedste beundret.

Til skov var særlt huggel eller sagel
i vanlig vidlængde; men man la
også trængen og skovet isag bræke
(Sagbæken) og skævt med den foran
nevnt skjole. Kanske somme også
brutte en almindelig bannkniv, som
var for to hender. Delvis en regel
at når man skævt, så skulde der
avskavet flis, ikke ha mere end det havde
av brædden dekket av grå gyller bark
og det skal skulde vord tyndt ^{med i skævt} ~~med i skævt~~
Det var ikke fast, om det blev en tynd flis av uden.

8. Det kjennes vissst ikke her.

9. Det er ingen almenning her.

X 11. Skanwell kjennes ikke her.

10. Kjennes ikke her.

12. Det har jeg aldrig hørt.

Olaf Torge Surnadal